

M.A. (PART-I)

- EDUCATION -

ADVANCED PHILOSOPHY & SOCIOLOGY OF EDUCATION

(PAPER - I) (JAN-2020)

[Time: 3 Hrs]

[Marks: 80]

Please check whether you have got the right question paper.

- N.B: 1. Attempt any two questions from each question.
2. Q. 5 and Q. 10 are compulsory.

Section I

- Q. 1** Critically evaluate Paulo Freire's Philosophy of education. (20)
- Q. 2** "The Buddhist Philosophy of education has contributed towards social transformation." Elucidate with reference to the educational implication of the Buddhist philosophy. (20)
- Q. 3** Explain the relationship between Philosophy of Teaching and Teaching Styles. (20)
- Q. 4** What is multicultural education? Explain the principles of learning and teaching in a multicultural society. (20)
- Q. 5** Write short notes on (20)
- ICT and professional Development
 - Five based approaches to value education
 - Concept of Benchmarking

Section II

- Q. 6** "Educational culture are intricately connected." Justify with reference to the impact of Education on Culture. (20)
- Q. 7** What is meant by social stratification? Explain the main features of social stratification. (20)
- Q. 8** Elaborate the methods of teaching and curriculum pattern for educating world citizens. (20)
- Q. 9** Explain the features of structural functionalism and its implication to education. (20)
- Q. 10** Write short notes (20)
- Citizenship education
 - Uses of open system approach
 - Students control Ideology
 - Need and Importance of Non-formal education in India.

मराठी रुपांतर

[वेळ: ३ तास]

[गुण: ८०]

विभाग I

- प्र. १ पाऊलो फ्रेरीच्या शैक्षणिक तत्वज्ञान चिकित्सक मुल्यमापन करा. (२०)
- प्र. २ "सामाजिक संक्रमणात शिक्षणातील बौद्ध तत्वज्ञानाचे योगदान आहे." बौद्ध तत्वज्ञानाच्या शैक्षणिक महत्त्वासंदर्भात स्पष्टीकरण द्या. (२०)
- प्र. ३ अध्यापनाचे तत्वज्ञान आणि अध्यापन शैली यामधील संबंध स्पष्ट करा. (२०)
- प्र. ४ बहुसांस्कृतिक शिक्षण म्हणजे काय? बहुसांस्कृतिक समाजातील बाह्यजन आणि अध्यापनाची तत्वे स्पष्ट करा. (२०)
- प्र. ५ खालीलपैकी कोणत्याही दोघांवर थोडक्यात लिहा. (२०)
- अ) आयसीटी/माहिती संप्रेषण तंत्रज्ञान आणि व्यावसायिक विकास
ब) मूल्य शिक्षणाचे पाच मुलभूत दृष्टीकोन
क) बेन्चमार्किंगची संकल्पना
ड) श्री अरविंदो यांच्या मते अध्यापन आणि अध्यापनाची तत्वे

विभाग II

- प्र. ६ शिक्षण आणि संस्कृती आंतरिक जोडलेले आहेत. संस्कृतीवर शिक्षणाच्या प्रभावासंदर्भात समर्थन करा. (२०)
- प्र. ७ सामाजिक स्तरीकरण म्हणजे काय? सामाजिक स्तरीकरणाची मुख्य वैशिष्ट्ये स्पष्ट करा. (२०)
- प्र. ८ जागतिक नागरिकांच्या शिक्षणासाठी अध्यापन पद्धती आणि अभ्यासक्रम आकृतीबंधाचे वर्णन करा. (२०)
- प्र. ९ रचनात्मक कार्यवादाची वैशिष्ट्ये आणि त्याचे शैक्षणिक महत्त्व स्पष्ट करा. (२०)
- प्र. १० खालीलपैकी कोणत्याही दोघांवर थोडक्यात लिहा. (२०)
- अ) नागरिकत्व शिक्षण
ब) मुक्त प्रणाली उपगमाचे उपयोग
क) विद्यार्थी नियंत्रणाची विचारधारा
ड) भारतातील न औपचारिक शिक्षणाची गरज व महत्त्व

M.A. (PART-I)
- EDUCATION -
ADVANCED EDUCATIONAL PSYCHOLOGY
(PAPER – II) (JAN- 2020)

Education - Paper II- Advanced Educational Psychology.

(3 Hours)

[Total Marks : 80]

Please check whether you have got the right question paper.

N.B.: Attempt four questions of which Q. No. 8 is Compulsory.

1. Define Educational Psychology. Elaborate the scope of Educational psychology. (20)
2. Elucidate cognitivist theory of learning by J.S Bruner. (20)
3. Explain Rational – Emotive – Behavior therapy by Albert Ellis. (20)
4. What is creativity? Illustrate the stages of creativity. (20)
5. Elaborate different groups of cognitively exceptional children. (20)
6. Explain Skinner’s theory of operant conditioning. (20)
7. Elucidate Bruce Tuckman’s team development model. Describe the techniques to manage groups. (20)
8. Write short notes on **any four** (20)
 - a) Concept of aggression
 - b) Educational Implications of Abraham Maslow’s theory
 - c) Importance of Inclusive education
 - d) Concept of Educational Psychology
 - e) Buddhist perspective of personality
 - f) Edward de Bono’s Six thinking hats method

(मराठी रूपांतर)

(३ तास)

[एकूण गुण : ८०]

सूचना : १) कोणतेही चार प्रश्न सोडवा. प्रश्न क्र ८ अनिवार्य आहे.

१. शैक्षणिक मानसशास्त्राची व्याख्या द्या. शैक्षणिक मानसशास्त्राची व्याप्तीचा वर्णन करा. (२०)
२. जे. एस ब्रुनरची अध्ययनाची बोधात्मक (cognitivist) उपपत्ती विशद करा. (२०)
३. अल्बर्ट एलीसची रॅशनल-इमोटिव-वर्तवणूक (Rational-Emotive-Behavior) उपचार स्पष्ट करा. (२०)
४. सर्जनशीलता म्हणजे काय? सर्जनशीलतेच्या टप्पे उदाहरण सहित लिहा. (२०)
५. बोधात्मकदृष्ट्या (cognitively) उपवादात्मक असलेल्या मुलांच्या विविध गटांविषयी सविस्तर लिहा. (२०)
६. स्कीनरची क्रियाप्रसूत अनुबंधन उपपत्ति स्पष्ट करा. (२०)
७. ब्रूस टकमन यांचे संघ विकास प्रतिगम विशद करा. संघ व्यवस्थापनाची तंत्राचे वर्णन करा. (२०)
८. टिपा लिहा. (कोणतेही चार) (२०)
 - (अ) आक्रमकताची संकल्पना
 - (ब) अब्राहम मास्लो यांची उपपत्ती ची शैक्षणिक महत्त्व
 - (क) अंतर्भूत शिक्षणाचे महत्त्व
 - (ड) शैक्षणिक मानसशास्त्राची संकल्पना
 - (इ) व्यक्तिमत्त्वचा बौद्ध दृष्टिकोन
 - (फ) एडवर्ड डी बोनो यांच्या सहा वैचारिक टोप्याची पद्धत

M.A. (PART-I)

- EDUCATION -

RESEARCH METHODOLOGY IN EDUCATION

(PAPER – III) (JAN- 2020)

[Time: 3 Hours]

[Marks:80]

Please check whether you have got the right question paper.

- N.B:**
1. Answer any three question from Q. No. 1 to 7.
 2. Q.No.8 is compulsory
 3. All questions carry equal marks.

- Q.1** Explain the meaning and steps of educational research. **(20)**
- Q.2** What is hypothesis? Explain the various types of hypothesis with examples. **(20)**
- Q.3** What is validity? Explain the factors affecting validity. **(20)**
- Q.4** What is variables? Explain different types of variables with examples. **(20)**
- Q.5** What is sampling? Explain the different types of probability smarting with examples. **(20)**
- Q.6** Explain the components of qualitative data analysis in details. **(20)**
- Q.7** Explain the meaning and characteristics of experimental research. **(20)**
- Q.8** Attempt **any four** questions **(20)**
- a) Characteristics of ethnographic research
 - b) Advantages of sampling
 - c) Limitations of Rating scale
 - d) Uses of checklist
 - e) Concept of parading of research
 - f) Internal criticism of data.

[वेळ: ३ तास]

[गुण: ८०]

Please check whether you have got the right question paper.

सूचना: १. चार प्रश्न सोडवा त्यामधील प्रश्न क्र. ८ अनिवार्य आहे.

- प्र.१ शैक्षणिक संशोधनाचा अर्थ आणि पायऱ्या स्पष्ट करा . (२०)
- प्र.२ परिकल्पना म्हणजे काय? परिकल्पनेचे विविध प्रकार उदाहरणासहित स्पष्ट करा. (२०)
- प्र.३ सप्रमाणता म्हणजे काय? सप्रमाणतेवर परिणाम करणारे घटक स्पष्ट करा.. (२०)
- प्र.४ चल म्हणजे काय? चालांचे विविध प्रकार उदाहरणासहित स्पष्ट करा. (२०)
- प्र.५ नमुना निवड म्हणजे काय? संभाव्यता व्यादर्श पद्धतीचे विविध प्रकार सोदाहरण स्पष्ट करा. (२०)
- प्र.६ गुणात्मक माहिती विश्लेषणाचे घटक सविस्तर स्पष्ट करा. (२०)
- प्र.७ प्रायोगिक संशोधनाचा अर्थ आणि वैशिष्ट्य स्पष्ट करा. (२०)
- प्र.८ खालीलपैकी कोणतेही चार सोडवा. (२०)
- अ) मानववंश संशोधनाची वैशिष्ट्ये
- ब) नमुना निवडीचे फायदे
- क) पदनिश्चयन श्रेणीच्या मर्यादा
- ड) पडताळा सूचीचे उपयोग
- इ) संशोधन रूपावली ची संकल्पना
- फ) माहितीची अंतर्गत चिकित्सा

(3 Hours)**(Total Marks : 80)**

check whether you have got the right question paper.

- N.B.:**
- 1) Answer any **three** questions from **Question No. 1 to Question No. 7.**
 - 2) **Question No. 8 is compulsory.**
 - 3) **All questions carry equal marks.**

1. Elucidate the nature of Teacher Education in U.K. **(20)**
2. State the agencies of teacher education at the national level and write any two along with their roles and functions. **(20)**
3. Describe the role and competencies required for the teachers at primary level. **(20)**
4. Explain the need and objectives of teacher education programme at tertiary level. **(20)**
5. Which are the different innovative practices in teacher education? Explain in detail any two of them. **(20)**
6. Elaborate different areas of research in teacher education. **(20)**
7. "Performance appraisal of teachers and teacher educators is a key for enhancing and evaluating teacher effectiveness". Justify. **(20)**
8. Write short notes on **any four** of the following : **(20)**
 - a) Need of Teacher Education,
 - b) Any four functions of UNESCO,
 - c) Privatization in Teacher Education,
 - d) Constructivist Teacher Education,
 - e) The concept of quality management of Teacher Education,
 - f) Concept of professionalism.

(मराठी रुपांतर)

(३ तास)

(एकूण गुण : ८०)

१. युनायटेड किंगडम (U.K.) मधील अध्यापक शिक्षणाचे स्वरूप विशद करा. (२०)
२. अध्यापक शिक्षणाच्या राष्ट्रीय स्तरावरील वाहिन्या लिहा आणि त्यापैकी कोणत्याही दोन वाहिन्यांची भूमिका आणि कार्ये लिहा. (२०)
३. प्राथमिक स्तरावरील शिक्षकास आवश्यक असलेली भूमिका आणि क्षमतांचे वर्णन करा. (२०)
४. तृतीयक स्तरावरील अध्यापक शिक्षण कार्यक्रमाची आवश्यकता आणि उद्दिष्टे स्पष्ट करा. (२०)
५. अध्यापक शिक्षणातील विविध नाविन्यपूर्ण उपक्रम कोणते? त्यापैकी कोणतेही दोन स्पष्ट करा. (२०)
६. अध्यापक शिक्षणातील संशोधनाची विविध क्षेत्रे सविस्तर लिहा. (२०)
७. “शिक्षकांचे आणि अध्यापक प्रशिक्षकांचे कार्यात्मक मूल्यांकन हे शिक्षक परिणामकारकतेची वृद्धी आणि मूल्यमापन करण्यात महत्त्वपूर्ण ठरतात” - समर्थन करा. (२०)
८. खालीलपैकी कोणत्याही चारांवर थोडक्यात टिपा लिहा : (२०)
 - अ) अध्यापक शिक्षणाची आवश्यकता,
 - ब) युनेस्कोची (UNESCO) कोणतीही चार कार्ये,
 - क) अध्यापक शिक्षणातील खाजगीकरण,
 - ड) रचनावादी अध्यापक शिक्षण,
 - इ) अध्यापक शिक्षणातील गुणवत्ता व्यवस्थापनाची संकल्पना,
 - फ) व्यावसायिकतेची संकल्पना.